

Cirkulärnr: 2001:153
Diariernr: 2001/2853
Handläggare: Ellen Heldahl Hausel
Ulf Lennartsson
Sektion/Enhet: Civilrättssektionen, Finanssektionen
Datum: 2001-12-21
Mottagare: Kommunstyrelsen
Kommundirektör
Ekonomi/finans
Inköp
Juridik
Rubrik: Införandet av euron – få konsekvenser för kommunerna
Bilagor: Bilaga 1: Utdrag ur tidplaner för växlingsperioderna
Bilaga 2: Omräkningskurser

Civilrättssektionen, Finanssektionen

Ellen Heldahl Hausel

Ulf Lennartsson, EJ

2001-12-21

Kommunstyrelsen

Kommundirektör

Ekonomi/finans

Inköp

Juridik

Införandet av euron – få konsekvenser för kommunerna

Allmänt

Den 1 januari 2002 kommer Belgien, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien och Österrike att införa sedlar och mynt i euro. Den nationella valutan finns kvar under en övergångsperiod fram till den 28 februari 2002 som längst då euron blir det enda giltiga betalningsmedlet. Längden på utbytesperioden varierar i olika länder, från fyra till åtta veckor. Efter detta datum kan man inte längre använda de gamla sedlarna och mynten. För svenska privatpersoner betyder det att gamla sedlar och mynt måste växlas in på bank eller växlingskontor.

Ekonomiska och monetära unionen, som förkortas EMU, är ett ekonomiskpolitiskt samarbete inom EU som bl.a. innebär att medlemsstaterna ska införa en gemensam valuta, euron. Den fullbordade valutaunionen innebär

- en gemensam valuta, euron (€)
- en gemensam centralbank, Europeiska Centralbanken (ECB)
- en gemensam valuta- och penningpolitik

Valutaunionen införs i totalt tre etapper. Det första steget inleddes redan den 1 juli 1990 och innefattar bl.a. fria kapitalrörelser och en förstärkt samordning av finans- och penningpolitiken. Den andra etappen inleddes den 1 januari 1994 och innebar att förberedelserna för att fullfölja valutaunionen intensifierades, bl.a. genomfördes en rad åtgärder för att medlemsländernas ekonomier skall närma sig varandra. Den tredje och slutliga etappen inleddes den 1 januari 1999 då euron blev den gemensamma valutan för de länder som ingick i valutaunionen. Samtidigt övertog den Europeiska Centralbanken

(ECB) ansvaret för penningpolitiken från de nationella centralbankerna i de deltagande länderna. Alla medlemsländer är med i EMU:s första två etapper, medan Sverige, Danmark och Storbritannien har valt att inte delta i den tredje och sista etappen. Förutsättningen för att få delta i valutaunionen är att länderna uppvisar en samstämmighet i sin ekonomiska utveckling och ekonomiska politik. Kraven som ska uppfyllas kallas konvergenskriterierna och är låg inflation, stabil växelkurs, sunda statsfinanser och låga räntor.

En euro delas i 100 cent, Eurosedlar kommer att finnas i valörerna 5, 10, 20, 50, 200 och 500 euro. Sedlarna kommer att se likadana ut i alla deltagarländer. Mynten däremot kommer att ha en sida med nationell utformning. Alla mynt går dock att använda i alla deltagande länder.

Den svenska kronan har en rörlig kurs mot euron. Den 19 december 2001 var en euro värd cirka 9,50 kr. Uppgift om aktuell kurs finns på www.riksbanken.se

Avtal med euroland

För de kommuner som har avtal med kontrahenter i något av euroländerna kommer införandet av den nya valutan att få vissa konsekvenser. Genom rådets förordning 1103/97 av den 17 juli 1997 säkerställs att alla försäkringsavtal och andra rättsliga avtal fortsätter att gälla, de belopp som anges i nationella valutaenheter skall emellertid ersättas med motsvarande belopp i euro. Värdena i euro räknas fram med hjälp av de låsta omväxlingskurserna gentemot de nationella valutaenheterna. I förordningen föreskrivs att övergången till euro inte får tas till intäkt för en ensidig ändring av avtalet från endera partens sida. Detta innebär alltså att nu gällande avtal med ett euroland, som är i kraft 1 januari 2002 inte behöver ändras till euro genom upprättande av ett nytt avtal, dvs. avtalskontinuitet gäller. Det faktum att kontraktvalutan inte längre existerar är inte grund för uppsägning av avtalet. Däremot föreligger det inget hinder mot att skriva ett tilläggsavtal som fastställer kontraktssumman i euro.

För de kommuner eller kommunala bolag som utställer fakturor i en utländsk valuta som försvinner, till exempel tyska mark eller franska franc, måste de från den 1 januari 2002 fakturera i euro. En faktura i den gamla valutan är inte giltig.

Växling av till euro i Sverige

Förberedelser har gjorts hos svenska banker och växlingskontor för att kunna förse svenskar som ska resa till något av de tolv euroländerna med eurovaluta. Detta är möjligt från och med början av januari men gäller i huvudsak sedlar. Försäljning av mynt kommer att ske i mycket begränsad omfattning.

Under hösten 2001 har olika kampanjer och uppmaningar riktats till oss i Sverige att växla in "gammal" valuta så snart som möjligt då det blir svårare att göra det efter den 28 februari. Bankföreningen har rekommenderat svenska banker att växla in alla sedlar i nationella valutor t o m den 28 februari 2002.

Varje enskild bank beslutar om inbytet kan ske även efter den 28 februari. De flesta svenska bankkontor hanterar inte utländska mynt.

Varje lands centralbank kommer att ta emot de egna mynten och sedlarna ett antal år efter att de upphört att vara legalt betalningsmedel i landet.

Inflöde av euro i handeln m.m. – tänkbara effekter i Sverige

Turister och andra som reser till Sverige kommer att ha med sig euro som valuta istället för den tidigare nationella. Det innebär att vi kommer att få ett inflöde av euro. Det finns bedömningar om att det kommer att vara betydligt större än vad de nationella valutorna var för sig tidigare varit och att det kommer att sätta ett visst tryck på svenska affärer m.fl. att ta emot euro i handeln. Även om den svenska kronan är det enda lagliga betalningsmedlet kommer stora varuhus, affärskedjor att som en service göra sig beredda att ta emot euro direkt i handeln till aktuell kurs. I synnerhet kan det tänkas gälla orter i gränstrakterna mot Finland samt storstäderna men även övriga Sverige kan tänkas få ett markant inflöde av euro – i vart fall på större turistorter dit européer kommer. Detta kan medföra ett visst tryck på kommunala turistbyråer att informera om priser i euro och tillhandahålla omräknare och lathundar för omräkning av svenska kronan till euro.

Det är i princip samma slags service som vi idag kan notera i våra gränstrakter mot Finland och Norge, med den skillnaden att euron i omfattning blir större än finska marken, tyska marken med flera var för sig.

Även i kommunala och landstingskommunala verksamheter förekommer viss kontanthantering. Det gäller till exempel turistanläggningar som nöjesfält och skidorter. Kontanthantering finns också inom parkeringsautomater, kollektivtrafik, bad mm. Eventuellt kan samma effekt kontanthantering i kommuner och landsting uppstå som i handeln, det vill säga fråga om att som en service ta emot euro.

I många fall kan betalkort vara ett alternativ, som begränsar problemen för svenskt vidkommande. Det är upp till berörd kommun/landsting om man vill ge liknande service som varuhus och butiker som kommer att ta emot euro direkt i kassan. Förutom hanteringen av dubbla valutor så innebär detta att man medvetet tar en kursrisk.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Civilrättssektionen och Finanssektionen

Hans Ekman

Ulf Lennartsson

Bilagor

Bilaga 1: Utdrag ur tidplaner för växlingsperioderna

Bilaga 2: Omräkningskurser